

Værdighedspolitik 2018-2021

Indhold

Forord	2
Derfor en værdighedspolitik	2
Hvorfor værdighed	2
Værdighed i Gribskov Kommune er:	3
Visioner – og hvordan de opnås	5
Livskvalitet	5
Selvbestemmelse	6
Kvalitet, tværfaglighed og sammenhæng i plejen	7
Mad og ernæring	8
En værdig død	9
Pårørende	10
Ensomhed og social isolation	11
Opfølgning og revision	12

Forord

Derfor en værdighedspolitik

Byrådet i Gribskov Kommune ønsker at understøtte et værdigt ældreliv for alle kommunens ældre borgere. Gribskov Kommune skal være en god kommune, at være ældre i. Værdighedspolitikken er målrettet alle ældre, med særligt fokus på de ældre, der har brug for hjælp til at leve, fungere eller afslutte deres liv med værdighed.

Alle ældre i kommunen skal have mulighed for at leve et værdigt liv og møde respekt og forståelse for deres ønsker og behov. Værdighed i mødet er en forudsætning for et godt, sundt og aktivt ældreliv med flest muligt gode leveår. Et værdigt ældreliv består bl.a. af en række muligheder, som ældre skal kunne vælge til og fra efter egne ønsker og behov.

Målsætningen er, at alle ældre, og herunder især de ældre som har behov for hjælp og modtager ældrepleje, til hver en tid skal behandles værdigt, og at alle involverede omkring den enkelte ældre, arbejder med udgangspunkt heri.

Gribskov Kommunes Byråd ønsker med denne værdighedspolitik, at fastsætte rammen for arbejdet med ældre og herunder arbejdet i ældreplejen og for de muligheder og tilbud, der fremmer værdighed i dette arbejde.

Hvorfor værdighed

Når ældre svækkes eller af anden grund får brug for hjælp, kan det opleves som et tab af værdighed. Værdigheden kan understøttes og fremmes i relationen mellem mennesker. Vi skal altid huske på, at det er den enkelte borgers egen oplevelse af værdighed, der definerer, hvad det vil sige for den enkelte at have et godt og værdigt liv.

Værdigheden kan udfordres eller krænkes - af en situation, af en person, af et system eller af en række andre forhold.

At opleve værdighed burde være en selvfølge for den enkelte – og er dermed et ansvar hos de mennesker, der omgiver den enkelte borger. I udførelsen af arbejdet med ældre og herunder i ældreplejen tager vi et fælles - og samfundsmæssigt ansvar for at hjælpe ældre, som er afhængige af andre, fordi de ikke selv kan længere. Vi skal sikre, at ældre med denne hjælp ikke bliver udfordret på deres værdighed.

Værdighed i Gribskov Kommune er:

- **Værdighed i centrum:** At ældre til enhver tid er i centrum for kommunikation og for udvikling af løsninger, der fremmer værdighed.
- **Respekt:** At ældre møder respekt, og aldrig opfattes som et problem.
- **Selvbestemmelse:** At ældre inddrages i samtaler og beslutninger om deres eget liv og sikres det frie valg i alle livets faser.
- **Selvstændighed:** At ældre har mulighed for at bestemme selv, så længe det kan lade sig gøre.
- **Livskvalitet:** At alle ældre har ret til selv at definere, hvad livskvalitet er for vedkommende.
- **Anerkendelse:** At enhver ældre til enhver tid og i enhver situation, anerkendes som et menneske, der har værdi i sig selv, også selv om man ikke længere kan bidrage til samfundet i det omfang, man tidligere har gjort.
- **Ligeværdig kommunikation:** At ældre, pårørende og plejepersonale til enhver tid har en ligeværdig samtale om ønsker og behov med udgangspunkt i den ældres funktionsniveau.
- **Socialt liv:** At ældre har mulighed for at være sociale efter eget ønske og få hjælp dertil, når det er nødvendigt.

Formål

Formålet med værdighedspolitikken er at beskrive de rammer og muligheder, der er for et værdigt ældreliv i Gribskov Kommune.

Formålet med politikken er dermed bl.a. at beskrive hvordan ældreplejen i kommunen kan understøtte rammerne for de muligheder, Byrådet har fastsat for et værdigt ældreliv og kommunens ældrepleje.

Værdighedspolitikken er i 2016 blevet til i en dialog med Ældreråd, Handicapråd, Centerråd, beboere, medarbejdere og ledere fra plejecentre og hjemmepleje, Ældresagen og borgere, der hver især har bidraget dels til indholdet i politikken og dels til at udmønte politikken i en række konkrete initiativer.

Indholdet i ældreplejen konkretiseres i politikken i 6 overskrifter, som hver især beskriver rammerne og mulighederne for et værdigt ældreliv, i forhold til plejen og omsorgen for den enkelte ældre:

1. Livskvalitet
2. Selvbestemmelse
3. Kvalitet, tværfaglighed og sammenhæng i plejen
4. Mad og ernæring
5. En værdig død
6. Pårørende
7. Ensomhed og social isolation

Politikken er gældende for alle ældre i kommunen, og herunder især de ældre, som modtager ældrepleje, samt de medarbejdere, der arbejder med ældre og yder hjælp og pleje.

Politikken er revideret i 2018, hvor politikken dels er opdateret og hvor kommunens ældrepolitik er indarbejdet, således at værdighedspolitikken dækker hele ældreområdet i Gribskov Kommune. Den reviderede politik er vedtaget først af Ældre, Social og Sundhed og dernæst af Byrådet i Gribskov Kommune.

På vegne af Byrådet, oktober 2018
Pia Foght
Formand for Ældre, Social og Sundhed

Visioner – og hvordan de opnås

Overordnet baseres værdighedspolitikken på principperne om:

- Samarbejde
Medarbejderne samarbejder med hinanden, men især med den ældre, de pårørende og de frivillige om at sætte den ældre og værdigheden i centrum for alle samtaler og samarbejde – med henblik på at fremme livskvalitet og værdighed og give den ældre et sundt liv med flest mulige gode leveår.
- Værdighed i dagligdagen
Alle medarbejdere har i dagligdagen og i alle situationer sammen med den ældre fokus på at fremme værdigheden på områder som f.eks. måltider, samvær og aktiviteter og i de samarbejder og samtaler, der berører den ældres hverdag og liv.

Vi prioriterer, at vores medarbejdere ved og er opmærksomme på, hvordan værdighed fremmes i forhold til den enkelte ældre.

Ældre mennesker, der får hjælp fra Gribskov Kommune skal ikke kun *modtage* hjælp men have mulighed for at *deltage* i hjælpen i overensstemmelse med kommunens aktiverende og rehabiliterende tilgang.

Livskvalitet

Livskvalitet handler om at understøtte ældre i et værdigt liv i så mange leveår som muligt. En lang række faktorer har betydning for de ældres livskvalitet, eksempelvis at kunne fastholde egen selvrespekt, opretholde selvbestemmelse over eget liv og opleve respekt og tryghed.

Livskvalitet drejer sig også om samarbejde, og dermed relationen til andre mennesker, hvor opgaverne løses i et samspil mellem den ældre, pårørende og kommunen. *Citat: 'Vi skal spille hinanden bedre'*. Det handler om at kunne gøre noget sammen med andre og yde noget for andre, og dermed at den enkelte oplever, at være en del af samfundet.

Livskvalitet kan også være noget helt konkret som f.eks. en passende bolig, god mad, fællesskab med andre og relevante aktiviteter.

I Gribskov Kommune sikrer vi værdighed via:

- Et tæt samarbejde mellem ældre, pårørende og medarbejdere – og et tæt samspil mellem plejecentrene og lokalområdet. Herunder bl.a. mulighed for aktiverende tilbud på plejecentre for både plejecenterbeboere og ældre i lokalområdet.
- Et ligeværdigt samarbejde mellem den ældre og medarbejderen – med kendskab til hinanden.
- Forventningsafstemning med ældre og evt. pårørende, der er på vej til at modtage hjælp, bl.a. med styrket information.
- Faglighed balanceret ift. og tilpasset individuelle behov. Det rette grundlag for at tage beslutninger.

Selvbestemmelse

Ældre inddrages i samtaler og beslutninger, der har indflydelse på deres eget liv. Ældre har en række valgmuligheder, der kan prioriteres imellem i forhold til den ældres funktionsniveau, plejebehov og egne muligheder, ønsker og behov. Den ældre skal have kendskab til sine muligheder, som en forudsætning for at have reelle handlemuligheder i forhold til selvbestemmelse over eget liv.

Der forventningsafstemmes løbende ift. den ældres ønsker og behov, med deltagelse og inddragelse af de pårørende og de mennesker, der i øvrigt er omkring den ældre.

Ansvar for at føre de trufne beslutninger ud i livet er til enhver tid aftalt og afklaret.

Der er fokus på at den ældre kan mestre sin egen livssituation med det funktionsniveau, den ældre til enhver tid har.

Den ældre udsættes ikke for unødige indgreb i selvbestemmelsesretten - der indgribes altid mindst muligt.

Ældre, der bor på plejecentre har videst mulig indflydelse på egen hverdag og bolig.

I Gribskov Kommune sikrer vi værdighed via:

- Der skal være samtale med den ældre om vedkommendes ønsker og behov, på grundlag af oplysning om muligheder, og den ældre skal være medbestemmende.
- Der skal være mulighed for valg af aktiviteter/fællesskab med andre på samme alder og funktionsniveau, og herunder valget om at kunne komme ud/rundt efter eget valg. Der skal være synlighed om den ældres beslutninger, herunder overfor pårørende og medarbejdere, som omgiver det ældre menneske.
- Der skal være valgmuligheder og mulighed for medindflydelse, da alle mennesker har forskellige behov og ønsker – både i eget hjem og på plejecentre.
- Den ældres ressourcer og muligheder for at være selvbestemmende italesættes gennem dialog.
- Den ældre har ansvar for eget liv så meget og så længe som muligt – også når man flytter på plejecenter.
- Der skal ydes hjælp til selvhjælp, og gives frihed til og mulighed for at bevare egen livsstil så meget og så længe som muligt.

Kvalitet, tværfaglighed og sammenhæng i plejen

Ældre, der modtager hjælp skal opleve, at de forskellige dele af hjælpen og plejen hænger sammen. Det tværfaglige samarbejde og de sammenhængende forløb, er med til at sikre kvaliteten i sammenhængen.

Den korrekte og koordinerede pleje og omsorg er en forudsætning for opretholdelse af flest mulige funktioner til at leve et så selvstændigt liv, som muligt. Derfor skal plejen og støtten tilrettelægges, så den ældre oplever et sammenhængende og koordineret forløb på tværs af områder og sektorer.

Ældre og pårørende skal opleve et tæt samarbejde mellem medarbejderne på tværs af hjemmepleje, træning og alle andre, der yder pleje, omsorg og støtte til ældre.

I Gribskov Kommune sikrer vi værdighed via:

- En ligeværdig kommunikation med den ældre i centrum, hvor der er prioriteret tid til samtale og hvor der kommunikeres respektfuldt.
- Det tættest mulige samarbejde på tværs af sektorer og faglighed, med dialog mellem alle de medarbejdere, der er omkring den ældre, herunder bl.a. plejen, genoptræningen, praktiserende læger, hospitaler m.fl.
- At omsorg, støtte og pleje sker i mange sammenhænge og relationer.
- Fokus på at det så vidt muligt, er den samme medarbejder der kommer i hjemmet.

Mad og ernæring

Den ældre skal have mulighed for indflydelse på den mad, der tilbydes, herunder retter og indhold. Den ældre, der modtager mad, i eget hjem eller på plejecenter, skal opleve, at måltidet er en god oplevelse for alle sanser – og herunder at serveringen af ethvert måltid sker i overensstemmelse med den ældres ønsker og behov.

Et centralt element i et godt måltid er muligheden for sociale relationer, samtale, med andre mennesker, uanset om det er andre ældre, pårørende eller plejepersonale. Herunder også evt. fravalg af samvær med andre i spisesituationen, hvis den ældre fravælger dette i en periode.

Under- og overernæring skal forebygges, og der skal være opmærksomhed på den ældres ernæringstilstand, for at sikre den ældres sundhed og trivsel. Ældres ernæringsbehov skal dækkes. Der skal være målrettede og tilpassede ernæringstilbud til mennesker med demens og småt-spisende.

I Gribskov Kommune sikrer vi værdighed via:

- Der skabes en "hjemlig" og hyggelig stemning omkring måltiderne, som ældre er trygge i og der er mulighed for samtale under måltidet. Herunder er der mulighed for at til-/fravælge socialt samvær, ønske om at sidde et bestemt sted eller sammen med nogen efter den ældres ønske.
- Ældre, der modtager mad, enten på plejecentre eller hjemme, har mulighed for indflydelse på og inddragelse i udarbejdelsen af madplaner bl.a. via centerråd og kostråd.
- Der er valgmuligheder i menuen og målrettede tilbud til borgere med demens og småt-spisende.
- Ældres ernæringsmæssige behov er dækket og der er opmærksomhed på trivsel i relation til ernæring, herunder ift. ændringer i det fysiske funktionsniveau, ernæringscreening m.v.
- I dagligdagen og ved festlige lejligheder, bl.a. markering af højtider og årstidernes skiften, sikres det, at måltiderne afspejler dette.

En værdig død

En værdig død betyder, at den døendes ønsker til pleje og bortgang respekteres og imødekommes – herunder også evt. ønsket om ikke at blive genoplivet, hvis døden først er indtruffet. Ønskerne afdækkes i samtale med den ældre og evt. pårørende. Ønskerne kan bl.a. omfatte påklædning, parfume, udseende m.m.

Oplevelsen af en værdig død er individuel, og der skal tages individuelle hensyn. En værdig død betyder så vidt muligt en smertefri død, og der ydes en palliativ indsats, når der er behov herfor.

En værdig død betyder, at der holdes fokus på – og fast i – den ældre som individ, både op til, i og efter døden. Den ældre skal opleve, at man op til og i den sidste stund har en værdi som menneske, og at der er rum til at den ældre kan forblive, at være sig selv.

I Gribskov Kommune sikrer vi værdighed via:

- At palliativ indsats ydes med formålet om at fremme livskvaliteten for den døende og retter sig mod de fysiske, psykiske, sociale og åndelige lidelser, der er for den døende og for dennes pårørende.
- At ældre opfordres til at oprette livstestamenter, hvor deres ønsker nedfældes.
- At medarbejderne assisterer den ældre i at opfylde dennes ønsker i relation til pleje, støtte og hjælp op til den ældres bortgang.
- At døden ikke er et tabu, men at der kan tales åbent og fordomsfrit om ønsker i relation til bortgang.
- At der tages individuelle hensyn til individuelle ønsker – og at disse ønsker så vidt muligt opfyldes.
- At der i processen holdes fast i det enkelte menneske som et individ, der har en værdi.

Pårørende

Pårørende er en vigtig ressource i arbejdet med at sikre gode rammer for livskvalitet i dagligdagen, og pårørende skal derfor støttes og anerkendes. Dette sker ved, at der prioriteres et ligeværdigt og konstruktivt samarbejde mellem ældre, pårørende og medarbejdere, hvor de pårørendes viden og erfaring bliver anvendt i forhold til den ældre.

For at sikre pårørendes aktive indsats, er det vigtigt, at der sker en tidlig inddragelse med afklaring af forventningerne både i forhold til den ældre og de pårørende, således at de pårørende har mulighed for at leve et så normalt liv som muligt og fastholde deres evt. tilknytning til arbejdsmarkedet. Det er vigtigt, at sikre god information og støtte ved at de pårørende f.eks. har mulighed for at tale med professionelle og andre i samme situation.

I Gribskov Kommune sikrer vi værdighed via:

- At give de pårørende vejledning og værktøjer ud fra de pårørendes behov, der sikrer, at de pårørende ikke føler, at de står alene.
- At der udenfor hjemmet gives mulighed for aflastning.
- At der ydes konkret rådgivning og vejledning om de tilbud og muligheder, der er i kommunen.
- At der er opmærksomhed på at de pårørende i perioder kan have behov for professionel hjælp og støtte i omgangen med den ældre, f.eks. ift. at være medbestemmende om de bedst mulige beslutninger for den ældre.

Ensomhed og social isolation

Ensomhed er en subjektiv følelse, der kan opleves uanset, hvor ofte man er alene. Nogle mennesker kan føle sig ensomme i selskab med andre, mens andre kan være alene uden at føle sig ensomme. Social isolation handler om, hvor ofte man er alene uden at ville være det. Ensomhed og social isolation er ikke det samme, men der er større risiko for, at mennesker der er meget alene, føler sig ensomme.

Sundhedsprofilen for Gribskov viser, at ældre er særligt udsatte for ensomhed og social isolation. Det gælder især for ældre der:

- Har et dårligt psykisk eller fysisk helbred
- For nylig har mistet en ægtefælle
- Pårørende til alvorligt syge eller hvis ægtefælle er kommet på plejehjem

For at forebygge ensomhed og social isolation er det vigtigt, at den ældres mentale sundhed er i centrum. Den ældre skal føle, at det sociale behov bliver opfyldt. Hvis den ældre føler sig ensom, skal den ældre føle sig tryk til at dele oplevelsen med pårørende og medarbejdere i kommunen, så de kan støtte og hjælpe til bedre trivsel.

Medarbejdere i kontakt med ældre skal have et særligt fokus på de borgere, som er i risikogruppen, og tilbyde dem hjælp og støtte til at blive en del af eller oprette tilknytning til et fællesskab.

I Gribskov Kommune sikrer vi værdighed via:

- at give rådgivning og vejledning til ældre om de tilbud, der er i kommunen.
- at der tales med den ældre om dennes livssituation.
- at der er opmærksomhed på den ældres mentale sundhed, og hvad der kan gøres for at fremme trivslen.
- at den ældre understøttes og motiveres til at fastholde sine sociale aktiviteter.
- at den ældre understøttes i at opretholde deres funktionsevne via. en rehabiliterende tilgang.

Opfølgning og revision

Værdighedspolitikken følges løbende op, bl.a. i forbindelse med den almindelige kvalitetsopfølgning, der er tilrettelagt ift. medarbejdere, leverandører, kontrakter m.v.

Værdighedspolitikken revideres hvert 4. år, næste gang i 2022, hvor der følges op på implementeringen.

